

SAVONLINNAN SEUDULLINEN KOTOUTTAMISOHJELMA

2021-2025

Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava

Sisällysluettelo

JOHDANTO	1
KÄSITTEET	3
1 TAUSTAA	5
1.1 Laki kotoutumisen edistämisestä ja yhdenvertaisuuslaki	5
1.2 Savonlinnan seudun toimintaympäristö	5
1.2.1 Ohjaus ja neuvonta	6
1.2.2 Käännös- ja tulkkaukspalvelut	6
1.2.3 Alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumiskoulutus	6
1.2.4 Kuntien valtiolta saama taloudellinen tuki kotoutumisaikana	7
2 MAAHANMUUTTO JA KOTOUTUMINEN SAVONLINNASSA JA YMPÄRISTÖKUNNISSA	8
2.1 Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	8
2.2 Aikuisten työelämänpolku	9
2.3 Lasten ja perheiden palvelut	9
2.3.1 Varhaiskasvatus	9
2.3.2 Esiopetus ja perusopetus	10
2.3.3 Toisen asteen koulutus	10
2.3.4 Korkeakoulutus	11
2.3.5 Kotoutumista edistävät ja tukevat toimenpiteet	12
3 TYÖPERUSTEINEN MAAHANMUUTTO	12
4 TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	13
LIITTEET	

JOHDANTO

Laki kotoutumisen edistämisestä (30.12.2012/1386) toteaa, että kunnan on huolehdittava kunnan palveluiden soveltumisesta myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille kotoutumislaissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. (finlex.fi)

Kunnan tai useamman kunnan on yhdessä kotoutumislain mukaan laadittava kotouttamisohjelma. Ohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotouttamisohjelma otetaan huomioon kuntalain mukaisesti myös kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Tämä kotouttamisohjelma on laadittu yhdessä Rantasalmen, Enonkosken ja Sulkavan kuntien kanssa.

Kotouttamisohjelma on keskeinen väline, jolla voidaan vaikuttaa kotoutumisen edistämisen sisältöön. Ohjelmassa on otettava huomioon kaikki kunnan alueella asuvat maahan muuttaneet oleskelun perusteesta riippumatta. Kotouttamisohjelma voidaan laatia kuntakohtaisena tai seudullisena.

Kunta vastaa kotouttamisohjelman tekemisestä ja yhteistyön käynnistämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), TE-toimiston, Kansaneläkelaitoksen (Kela) ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan.

Savonlinnan kaupunki on tehnyt päätöksen, ettei vastaanota kiintiöpakolaisia. Seutukunnalle saapuu kuitenkin jatkuvasti henkilöitä ulkomailta, joko perheen yhdistämisen, työn ja opiskelun avioliiton kautta. Kotoutumispalveluiden piiriin he ohjautuvat usein vasta, kun ilmoittautuvat työttömiksi työnhakijoiksi.

Kaupunki on tiedostanut työperusteisen maahanmuuton tärkeyden seudun ja yritysten elinvoimalle ja kilpailukyvyille ja haluaa tukea työ- ja osaamisperusteisen maahanmuuton voimistumista. Näin ollen kotouttamisohjelmassa on syytä huomioida myös työ- ja osaamisperäiset maahanmuuttajat.

Huomioimalla työperäiset maahanmuuttajat osana kaupungin kotouttamisohjelmaa valmistaudutaan samalla kaupungin palveluiden muuttuvaan asemaan ja roolin muutokseen, kun työllisyyspalvelut ja muut kunnan tehtävät tulevat lähivuosina muuttumaan. Samalla selkiytyvät myös organisaation toimintamallit, vastuut ja resurssien kohdistaminen.

Savonlinnan kaupunki laatii parhaillaan uutta strategiaohjelmaa vuosille 2021-2025. Strategian painopisteet ovat yritysten toimintaympäristöjen kehittämisessä, koulutuksen ja osaamisen kehittämisessä, liikenneyhteyksien parantamisessa sekä asukaslähtöisen ja palvelevan kaupungin kehittämisessä.

Rantasalmen kunnan visio on olla elinkeinoelämää kehittävä kunta, jossa on vetovoimaiset palvelut. Puhdas luonto ja Saimaa antavat elämään laatua. Kunnan strategiset painopisteet ovat elinkeinoelämän kehittäminen, luontomahdollisuuksien hyödyntäminen ja vetovoimaisten palveluiden ylläpitäminen.

Sulkavan kunnan visiossa vuodelle 2021 keskitytään vireään soutu-pitäjän ja luonnon tarjoamaan elämänlaatuun sekä asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseen.

Enonkoski huolehtii elinvoimaisuudestaan, väestönsä hyvinvoinnista ja elinkeinotoimintansa menestymisestä tarjoamalla turvallisen, luonnonläheisen ja viihtyisän elinympäristön ja hyvät lähipalvelut niin nykyisille asukkailleen kuin uusille kuntalaisille.

Kotoutumislaki velvoittaa kuntaa luomaan toimivan yhteistyöverkoston eri viranomaisten, maahanmuuttajien, kansalaisjärjestöjen ja muiden toimijoiden kesken. Yli hallintorajojen ulottuva yhteistyö tähtää maahanmuuttajien oma-aloitteellisuuteen ja osallisuuden lisäämiseen. Kotouttamisohjelman toivotaan lisäävän moniammatillista yhteistyötä, sekä edistävän toimivaa työn- ja vastuunjakoja. Selkeytyvät toimintatavat, palvelut ja palvelukokonaisuudet hyödyttävät kaikkia kuntalaisia. Paikallisen keskustelun jatkaminen eri yhteyksissä kotouttamisohjelmaan liittyvien asioiden tiimoilta on edelleen tärkeää. Kotouttamisohjelman laatimisesta on vastannut Savonlinnan kaupungin maahanmuuttajapalvelut, yhdessä poikkihallinnollisen työryhmän kanssa.

Maahanmuuttajapalveluiden toimintaa säätelee myös ulkomaalaislaki (30.4.2004/301) ja lain tarkoituksena on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa ja oikeusturvaa ulkomaalaisasioissa. Lisäksi sen tarkoituksena on edistää hallittua maahanmuuttoa ja kansainvälisen suojelun antamista ihmisoikeuksia ja perusoikeuksia kunnioittaen sekä ottaen huomioon Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset.

KÄSITTEITÄ

Maahanmuuttaja	Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytjaksoista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskelu oikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti
Ulkomaalainen	Suomen lainsäädännön näkökulmasta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen
Ulkomaalaistaustainen	Henkilö, jonka molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaalaistaustaisia ovat myös ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa Suomen väestötietojärjestelmässä.
Siirtolainen	Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa. Siirtolaisuus voi olla vapaaehtoista tai pakkoon perustuvaa.
Pakolainen	Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltu syy pelätä joutuvansa kotimaassa vainotuksi rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.
Kiintiöpakolainen	Henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa. Suomen kiintiö vuonna 2021 on 1050 henkilöä. Suomi painottaa kiintiöpakolaisten valinnassa haavoittuvampia ryhmiä, kuten lapsiperheitä ja vaikeassa asemassa olevia naisia, kuten yksihuoltajia. Savonlinnan kaupungilla ja ympäristökunnilla, ei ole sopimusta kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta.
Hätätapaukset	YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n pakolaisiksi määrittelemät henkilöt, joita järjestö tarjoaa kiireellisesti uudelleen sijoitettaviksi. Kiireellisyyden syyt ovat usein henkilön turvallisuuteen tai terveydentilaan liittyviä. Hätätapaukseksi luokiteltavia turvapaikanhakijoita ovat esimerkiksi Afganistanissa suomalaisille työskennelleet henkilöt ja heidän perheensä, joita Suomeen saapui vuonna 2021.
Oleskelulupa	Ulkomaalaiselle muuta kuin matkailua varten tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnettävä lupa toistuvasti saapua maahan ja oleskella maassa. Perusteena voi olla esimerkiksi työ, opiskelu, perheside tai kansainvälinen suojelu. Oleskelulupa on joko määräaikainen tai pysyvä. Ensimmäinen oleskelulupa Suomeen on aina määräaikainen.
Turvapaikanhakija	Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Henkilöllä on oikeus vastaanottopalveluihin (mm. majoitus, ravinto, sosiaali- ja terveystalvet) turvapaikkahakemuksensa ajan. Työnteko-oikeus on 3-6 kuukautta hakemuksen jättämisestä.

Kansainvälinen suojelu	Turvapaikanhakija hakee Suomesta kansainvälistä suojelua, joka tarkoittaa pakolaisasemaa tai toissijaista suojelua. Jos kansainvälistä suojelua ei myönnetä, turvapaikanhakija voi saada oleskeluluvan myös yksilöllisistä inhimillisistä syistä.
Paluumuuttaja	Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa pysyväisluonteisesti Suomeen. Suomessa paluumuuttajakäsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä, sekä toisen maailmansodan aikana vapaaehtoisena Suomen armeijassa palvelleisiin.
Edustaja	Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulevalle, kansainvälistä suojelua hakevalle lapselle on lain mukaan määrättävä edustaja. Edustaja käyttää huoltajalle kuuluvaa puhevaltaa lapsen henkilöön ja varallisuuteen kohdistuvissa asioissa silloin, kun lapsella ei ole muuta laillista edustajaa Suomessa.
Perheenyhdistäminen	Suomessa luvallisesti oleskelevan henkilön perheenjäsenet voivat hakea oleskelulupaa Suomeen perhesiteen perusteella. Suomessa asuva perheenjäsen, jota kutsutaan perheenkokoajaksi, on voinut muuttaa Suomeen työhön, opiskelijaksi tai hän on voinut saada Suomesta turvapaikan. perheenyhdistäminen edellyttää yleensä turvattua toimeentuloa Suomessa. Tavallisesti toimeentulo turvataan perheenkokoajan palkkatuloilla.
Kotoutuminen	Kotoutuminen on kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista, viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla sekä maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja, samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.
Vieraskielinen	Henkilö, jonka äidinkieli on jotain muuta kuin suomi, ruotsi tai saame
Työperusteinen maahanmuutto	Henkilön oleskelulupa pohjautuu voimassaolevaan työsopimukseen

1 TAUSTAA

1.1 Laki kotoutumisen edistämisestä ja yhdenvertaisuuslaki

Laki Kotoutumisen edistämisestä (30.12.2012/1386) päivitettiin vuonna 2011 vastaamaan silloista tarvetta maahanmuuttajien kotouttamisesta ja kotoutumisesta. Nykyinen kotoutumislaki tuli voimaan 2011. Lain nimi muuttui samalla kotouttamisen edistämisestä kotoutumisen edistämiseksi, mikä kuvaa lain aktivoivaa henkeä. Maahanmuuttaja itse aktiivisesti osallistuu omaan kotoutumisprosessiinsa, ja erilaisten verkostojen ja yhdistysten rooli kasvaa. (finlex.fi)

Kotoutumislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista sekä maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Viranomaisten on aktiivisesti vahvistettava maahanmuuttajan omia voimavaroja ja otettava asiakkaan tarpeet yksilöllisesti huomioon yhteistyössä asiakkaan verkoston kanssa.

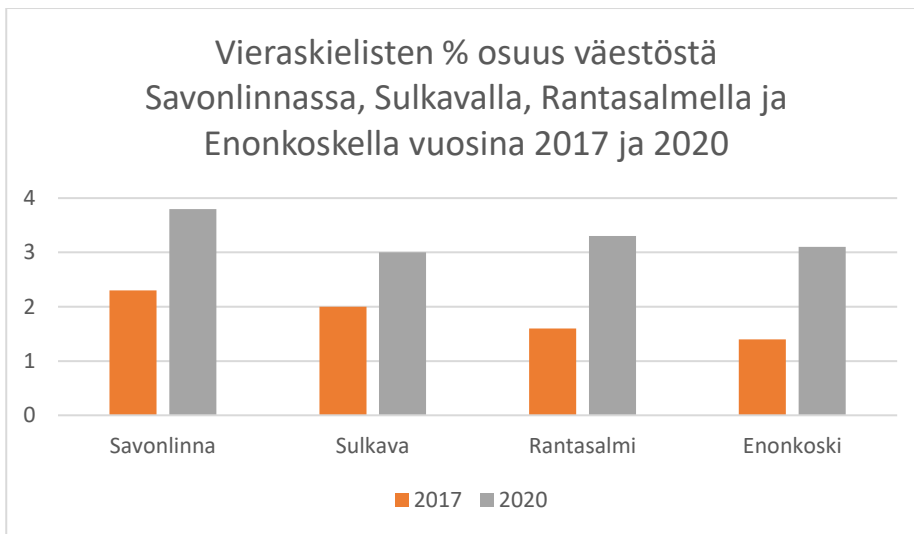
Kotoutumislain lisäksi kotoutumishjelman laadintaa ohjaa Yhdenvertaisuuslaki (30.12.2014/1325), jonka tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää. Yhdenvertaisuuslaissa todetaan, että ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän asian perusteella. (finlex.fi)

Kotoutumislaissa säädetään toiminta, joilla yhdenvertaisuutta toteutetaan järjestämällä maahanmuuttajille heidän tarvitsemansa kotoutumista tukevat palvelut. Yhdenvertaisuuslaki takaa sen, että maahanmuuttajilla on samat oikeudet osallisuuteen, osallistumiseen ja palveluihin kuin kantaväestöllä.

1.2 Savonlinnan seudun toimintaympäristö

Savonlinnan seudulla kotoutumistyötä on tehty lain voimassaoloajan. Viimeiset kiintiöpakolaiset tulivat Savonlinnaan vuonna 2012. Sen jälkeen perheen yhdistämisen kautta Savonlinnaan on tullut pakolaisten perheenjäseniä, jotka saivat myös pakolaisaseman. Viime vuosina Savonlinnaan on tullut myös pakolaisia, jotka alun perin saapuivat Suomeen turvapaikanhakijoina. Sen jälkeen, kun turvapaikanhakijalle myönnetään Suomessa oleskelulupa (ja usein myös pakolaisasema), hänellä on oikeus vapaasti valita asuinpaikkakunta. Tällaisia pakolaisia (entisiä turvapaikanhakijoita) Savonlinnaan tulee enemmän tai vähemmän joka vuosi, suurin määrä vuosina 2016 – 2018. Viimeinen pakolaisaseman saanut tuli Savonlinnaan maaliskuussa 2021.

Maahanmuuttajaväestön lukumäärä on kasvaa seutukunnalla jatkuvasti. Etenkin venäjänkielisten osuus on kasvussa. Savonlinnan seudulla vieraskielisiä asukkaita oli vuonna 2020, tilastokeskuksen mukaan, 1451 henkilöä. Näistä 1262 henkilöä Savonlinnan kaupungin alueella, Sulkavalla 74 henkilöä, Rantasalmella 112 henkilöä ja Enonkoskella 43 henkilöä. Savonlinnan seudulla suurin vieraskielisten väestöryhmä on venäjänkieliset. Vieraskielisten osuus on kasvanut kolmessa vuodessa seutukunnalla yli viidelläsadalla henkilöllä (vuonna 2017 vieraskielisten lukumäärä 938 ja vuonna 2020 vieraskielisten lukumäärä 1491.)

Kuvio 1. Vieraskielisten osuus väestöstä Savonlinnan seudun kunnissa

1.2.1 Ohjaus ja neuvonta

Kaikilla viranomaisilla on velvollisuus ohjata ja neuvoa uusia kuntalaisia toimialaansa liittyvissä asioissa ja palveluissa sekä ohjata tarpeen vaatiessa eteenpäin. Alkuvaiheessa tuen ja ohjauksen tarve on suurempi, koska suomen kieli, kulttuuri ja paikalliset toimintatavat ovat yleensä vieraita. Perehdyttäminen suomalaisen yhteiskuntaan paikallisiin ja alueellisiin palveluihin ja toimintamalleihin on keskeinen osa kotouttamista. Kunnan eri toimijat vastaavat omalta osaltaan maahanmuuttajien opastamisesta ja perehdyttämisestä oman toimialueensa palveluihin ja käytänteisiin. Kunnan eri toimijat tarvitset ajantasaista tietoa ja tukea maahanmuuttajien kotouttamiseen. Kotoutuminen.fi-verkkopalvelu on suunnattu työssään maahan muuttaneita kohtaaville, kotoutumisen edistämisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille. Palvelua ylläpitää työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumisen osaamiskeskus.

1.2.2 Käännös- ja tulkkaukspalvelut

Kotoutumislainsäädännössä säädetään, että viranomaisen on huolehdittava asian tulkkauksesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa viranomaisen käyttämää kieltä. Tulkkauksesta säädetään myös muussa lainsäädännössä, kuten hallinto- ja ulkomaalaislaissa ja laissa potilaan asemasta ja oikeuksista.

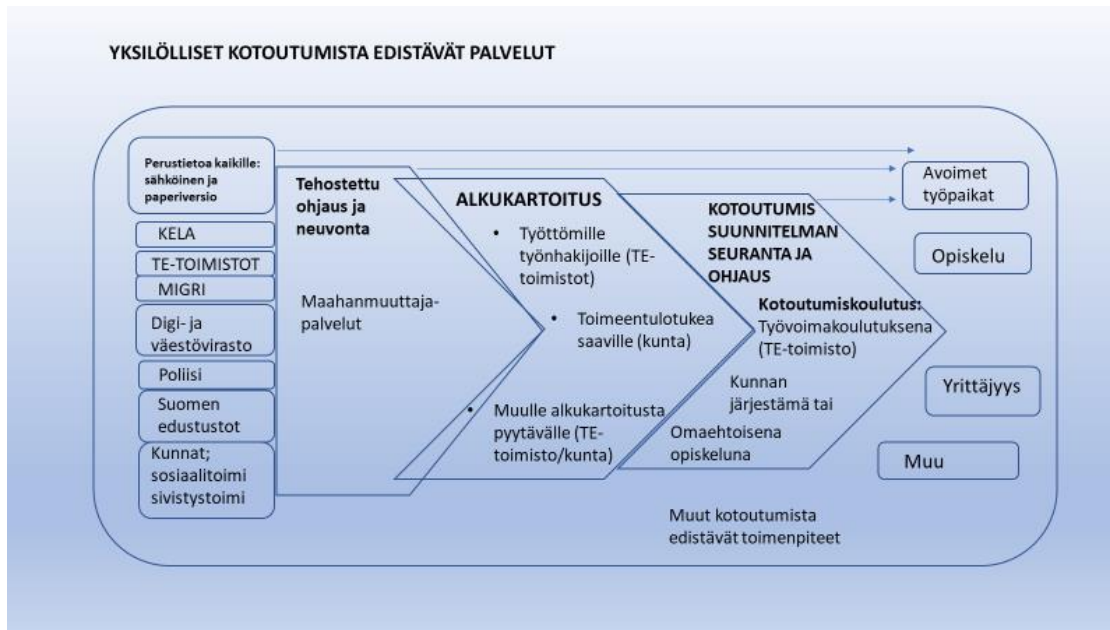
1.2.3 Alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumiskoulutus

Kotoutumista edistävän lain mukaan maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen, jossa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palveluiden tarpeet.

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta

annetussa laissa tarkoitettu työtön työnhakija tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi.

Kunnassa on tärkeää huolehtia siitä, että työvoiman ulkopuolella olevat maahanmuuttajat tavoitetaan ja ohjataan alkukartoitukseen ja kotoutumista tukeviin palveluihin.

Kuvio 2. Yksilölliset kotoutumista edistävät palvelut

1.2.4 Kuntien valtiolta saama taloudellinen tuki kotoutumisaikana

Työperusteiset maahanmuuttajat tuovat kunnille tuloja tuloverotuksen kautta. Lisäksi kunnan maahanmuuttajataustaisen väestön määrä vaikuttaa kunnan valtionosuuden määrään, jota korotetaan vieraskielisyyskertoimella.

Turvapaikkamenettelyn ja pakolaiskiintiön kautta oleskeluluvan saaneista henkilöistä valtio korvaa kotoutumislain perusteella kunnille kotoutumisen edistämiseksi järjestettyjen toimenpiteiden aiheuttamia kustannuksia. Kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta on laatinut kunnan kotouttamisohjelman ja tehnyt sopimuksen pakolaisten kuntaan osoittamisesta Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) kanssa. Korvaukset jakautuvat laskennallisiin korvauksiin sekä toteutuneiden kulujen mukaan maksettaviin korvauksiin.

Kunta saa laskennallista korvausta jokaisesta vastaanotetusta kiintiöpakolaisesta neljä vuotta ja kolme vuotta turvapaikkamenettelyn kautta tulleista henkilöistä. Laskennallinen korvaus maksetaan asiakkaiden ohjauksen, neuvonnan ja muun kotoutumista tukevan toiminnan järjestämistä varten.

Savonlinnan kaupunki sai vuonna 2020 korvauksia seuraavasti:

Laskennalliset korvaukset: **60.014,55 €**

Erytiskorvaukset: **359.162,04**

2 MAAHANMUUTTO JA KOTOUTUMINEN SAVONLINNASSA JA YMPÄRISTÖKUNNISSA

Maahanmuuttajat ovat yksi Savonlinnan seudun kuntien monista asiakasryhmistä. Kansainvälisyys alkaa olla arkipäivää myös maaseutukunnissa. Maahanmuuttaja-asukkaat käyttävät samoja peruspalveluja muiden kuntalaisten kanssa. Siten kunnan peruspalveluja tulee kehittää ja vahvistaa tukemaan maahanmuuttaja-asiakkaiden kotoutumista. Palveluneuvontaa antaa aina se viranomainen, jonka toimivaltaan asia kuuluu. Tavoitteena on, että maahanmuuton alkuvaiheessa voidaan tarjota riittävät tiedot ja ohjaus. Lisäksi tavoitteena on, että maahanmuuttaja hakee itse tietoa aktiivisesti mahdollisuuksien mukaan.

Maahanmuuttaja-asiakkaan näkökulmasta on tärkeää saada mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tietoa eri palveluista. Tärkeää on myös nopea pääsy kotoutuskoulutukseen ja suomen kielen opetukseen. Pääsy erilaisiin yhteistöihin ja vapaa-ajan toimintoihin sekä yhteyteen paikkakunnalla jo olevien saman kulttuurin edustajien kanssa kuin myös kantaväestön edustajien kanssa ovat tekijöitä, jotka edesauttavat kotoutumista.

Savonlinnan kaupunki ylläpitää maahanmuuttajapalveluja. Maahanmuuttajapalvelut on sijoitettu työllisyyspalvelujen tulosalueeseen. Maahanmuuttajapalvelut palvelevat kaikkia ulkomaan kansalaisia oleskeluluvan tai rekisteröinnin perusteista huolimatta. Se antaa henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta kaikille maahanmuuttajille arkielämään, viranomaisasiointiin, suomen kielen koulutukseen, vapaa-aikaan ym. liittyvissä kysymyksissä. Tavoitteena on ohjata asiakkaat mahdollisimman nopeasti käyttämään yleisiä palveluja.

Savonlinnan kaupungin kotoutumislain mukaisten palvelujen järjestäjä tahot ja vastuut sekä maahanmuuttajatoimijat on kuvattu liitteissä 2-4.

Toiminta-ajatuksena maahanmuuttajapalveluilla Savonlinnassa on ollut olla ns. matalan kynnyksen paikka, josta tarvittaessa ohjataan eteenpäin. Maahanmuuttajapalvelut toimivat yhteistyössä Linnalan settlementin Kansainvälisen kohtaamispaikan kanssa samoissa tiloissa, joka kantaa nimeä maahanmuuttajien ohjaus- ja palvelupiste NAVIGAATTORI.

Rantasalmella maahanmuuttajia palvelee sosiaalitoimessa. Alkukartoituksen tekee asiakkailleen TE-toimisto ja työvoiman ulkopuolella oleville sitä haluaville sosiaalitoimi. Enonkoskella maahanmuuttajia palvelee sosiaalitoimessa. Sulkavalla maahanmuuttajia palvelevat sosiaali-, sivistys ja asuntotoimi sekä yleishallinto.

2.1 Sosiaali- ja terveystalot

Itä-Savon sairaanhoitopiiri tuottaa Savonlinnan ja Enonkosken perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut sekä sosiaalipalvelut.

Rantasalmen kunta järjestää lakisääteiset sosiaali- ja terveystalot kuntalaisilleen yhteistyössä Suomen Terveystalo Oyn kanssa. Erikoissairaanhoidosta, sosiaalipalveluiden viranomaistehtävistä sekä ympäristöterveydenhuollosta vastaa Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosteri. Sulkavan sosiaali- ja terveystalot tuottaa Terveystalo Oy. Sosteri tuottaa sosiaalihuollon viranomaispalvelut Sulkavalle.

2.2 Aikuisten työelämän polku

Työ- ja elinkeinopalvelut (TE-palvelut)

Etelä-Savon TE-palvelut vastaa Savonlinnan seudun kuntien työnhakijana olevien maahanmuuttajien työllistymisestä ja kotoutumista tukevista työvoima- ja yrityspalveluista. TE-palvelut myös huolehtivat palvelujen soveltumisesta maahanmuuttajille (KotoL 40 §). TE-palvelut vastaavat työnhakijoiksi rekisteröityneiden asiakkaidensa alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien tekemisestä sekä kotoutumiskoulutukseen ohjaamisesta. (finlex.fi)

Savonlinnan kaupungin kuntakokeilu hoitaa vieraskielisten TE-palvelut 1.3.2021-30.6.2023. Savonlinnan Kuntakokeilussa asiakkaana olevien kotoutumislain piirissä olevien savonlinalaisten kotoutumissuunnitelmat tehdään Savonlinnan Kuntakokeilussa.

Ympäristökuntien: Enonkosken, Rantasalmen ja Sulkavan asiakkaiden osalta kotoutumissuunnitelmat hoitaa TE-toimisto yhteistyössä kuntien kanssa.

Kuntien omat työllisyyspalvelut tai työelämäpalvelut ohjaavat asiakkaitaan työllistymisen polulla eteenpäin. Kunnat työllistävät palkkatuella myös maahanmuuttajataustaisia henkilöitä.

Elämänlaatu- ja palvelut

Kaikki kunnan asukkaat voivat käyttää tasavertaisesti kunnan vapaa-ajanpalveluja ja osallistua eri tahojen järjestämiin harrastusmahdollisuuksiin. Savonlinnan seudulla toimii lukuisia urheiluseuroja ja kansalaisopistoja, joiden toimintaan voi osallistua matalalla kynnyksellä. Globaalit lajit kuten jalkapallo ja lentopallo ovat osoittautuneet hyviksi kotouttamisen edistäjiksi.

Kansainvälinen kohtaamispaikka Linnala

Seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt Savonlinnan seurakunta

Kolmannen sektorin toimijat Yhes etelä-savo

Kriisikeskus, Suomen mielenterveysseura ry Mielenterveysseurat savonlinna

2.3 Lasten ja perheiden palvelut

2.3.1 Varhaiskasvatus

Savonlinnan ja Enonkosken yhteisessä varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan, että vieraskielisten ja monikielisten lasten varhaiskasvatusta toteutetaan Savonlinnan seudulla ensisijaisesti lähipäiväkodeissa. Varhaiskasvatusta tarjotaan suomen kielellä.

Lapsiryhmän toiminnan suunnittelussa huomioidaan vieraskielisten ja monikielisten lasten Suomi toisena kielenä - opetus (S2).

Sulkavalla maahanmuuttajaperheiden lapset saavat varhaiskasvatuksen palvelut samoilla perusteilla kuin muutkin. Rantasalmella kaikki maahanmuuttajataustaiset lapset pyritään saamaan varhaiskasvatuspalvelujen piiriin.

2.3.2 Esi- ja perusopetus

Peruskoulu- ja lukio-opetuksen järjestäminen kuuluu kunnan sivistystoimelle. Savonlinnan kaupungissa otettiin käyttöön sivistyslautakunnan hyväksymä monikulttuurisuussuunnitelma tammikuussa 2016, jota päivitetään säännöllisesti. Maahanmuuttajalapsen ja – nuoret tarvitsevat useimmiten paljon suomen kielen tukiovetusta. Tähän kuuluu muun muassa oppilaille koulussa annettava maahanmuuttajien tukiovetus. Savonlinnassa annetaan valmistavaa opetusta. Valmistavaa opetusta annetaan joko omassa koulussa integroituna yleisopetuksen luokassa tai erillisessä valmistavassa luokassa. Opetuksen järjestäjä päättää tästä.

Tavoitteena on, että jokainen peruskouluikäinen maahanmuuttajanuori saa peruskoulun päättötodistuksen, joka antaa mahdollisuudet jatko-opintoihin. Savonlinnan aikuislukiossa on mahdollisuus suorittaa iltaopintoina aine- ja peruskouluopintoja aina päättötodistukseen asti.

Enonkoskella perusopetuksessa maahanmuuttajaoppilaat integroituvat perusopetuksen ryhmiin. Erillistä suomen kielen opetusta ei ole tarjolla, mutta koulutoimi tarjoaa mahdollisuuden joustavaan ja yksilölliseen tukiovetukseen oppimisvaikeuksien nojalla.

Sulkavalla maahanmuuttajat on integroitu perusopetusryhmiin myös lukiotasolla. Muuta toisen asteen koulutusta kunta ei järjestä itsenäisesti.

Rantasalmen perusopetuksessa kaikki maahanmuuttajaoppilaat ohjataan kuntakeskukseen Rantasalmen yhtenäiskouluun, jossa toimii luokat 0-9. Maahanmuuttajaoppilaat integroidaan perusopetuksen ryhmiin joustavasti oppimiskykyä vastaavalle luokkatasolle.

Suomi toisena kielenä -opetusta toteutetaan pääsääntöisesti integroituna perusryhmään. Tämän lisäksi oppilaille annetaan suomi toisena kielenä -opetusta 1-2 tuntia viikossa tuntikehyksen sallimissa rajoissa. Opetusta ja muita tukiovetimia antavat opettajien lisäksi myös koulunkäynninohjaajat.

Itä-Karjalan kansanopisto ja Savonlinnan Kristillinen opisto antavat myös aikuisille suunnattua perusopetusta.

2.3.3 Toisen asteen koulutus

Ammattiopisto Samiedu

Samiedussa voi opiskella perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoja sekä yksittäisiä tutkinnonosia. Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS), jossa huomioidaan opiskelijan aiempi osaaminen sekä tarvittavat uraohjaus- ja tukipalvelut. Opiskelijalle voidaan tarvittaessa sisällyttää opintoihin opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja (OPVA-opinnot): ammatillinen suomi, opiskelu- ja työelämävalmiudet, digi- ja matemaattiset taidot sekä englanti. Lisäksi maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla on mahdollisuus saada tukea yhteisiin tutkinnon osiin (YTO-opinnot) pienryhmäopetuksessa. Samiedussa opinnot järjestetään joustavasti oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työpaikoilla. Työpaikan kanssa tehdään koulutus- tai oppisopimus.

Samiedussa järjestetään myös ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta (VALMA). Valmentavassa koulutuksessa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kotoutumista suomalaiseen ja suomenkieliseen opiskeluympäristöön edistetään käyttämällä opetuksessa maahanmuuttajan oman äidinkielen ja kulttuurin tuntemusta esim. taide- ja kulttuurikasvatuksessa, vieraiden kielten opinnoissa sekä alakohtaisissa ammatillisissa opinnoissa. Tämä edistää kotoutumisen kaksisuuntaisuutta sekä yhdenvertaisuutta ja ylläpitää maahanmuuttajien ja ulkomaalaisten omaa kulttuuri-identiteettiä.

Maahanmuuttajataustainen tai ulkomaalainen opiskelija voi hakea toisen asteen koulutukseen yhteishaussa samoin perustein kuin suomalainen opiskelija, jos hänellä on suomalainen peruskoulun päättötodistus. Maahanmuuttajataustainen tai ulkomaalainen opiskelija sekä turvapaikanhakija hakee yhteishaun harkinnanvaraisessa haussa, jos hänellä ei ole suomalaista peruskoulun päättötodistusta. Jos hakijalla on jo Suomessa suoritettu ammatillinen tutkinto tai korkeakoulututkinto, hän hakee yhteishaussa tai jatkuvan haun kautta suoraan oppilaitokseen.

Jotta maahanmuuttajataustainen tai ulkomaalainen opiskelija voi opiskella Samiedussa, hänellä on oltava haetulle alalle riittävä suomen kielen taito. Hakuvaiheessa havaitut mahdolliset kielitaidon vahvistamistarpeet huomioidaan ohjaamalla opiskelija opiskeluvalmiuksia tukeviin opintoihin.

Maahanmuuttajataustaisella opiskelijalla on oltava voimassa oleva oleskelulupa tai hän voi jättää oleskelulupahakemuksen opiskelun perusteella, kun hänet on hyväksytty opiskelijaksi Samieduun. Turvapaikanhakija voi opiskella ammatillisissa ja VALMAssa ilman oleskelulupaa eli turvapaikanhakijan statuksella.

Maahanmuuttajataustaiselle opiskelijalle tarjotaan samanlaista tukea kuin äidinkielenään suomea puhuville opiskelijoille. Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden tarpeet huomioidaan koulutuksia ja tukipalveluja suunniteltaessa. Erityisistä syistä opiskelijalle voidaan myös järjestää tulkkauspalveluja. Tulkkauksen tarve harkitaan aina erikseen.

Lukio

Tavoitteena Savonlinnan seudulla on, että yhä useampi maahanmuuttajataustainen nuori hakeutuisi lukiokoulutukseen. Jos maahanmuuttajataustainen opiskelija hakee lukioon yhteishaussa, opiskelijaksi voidaan valita henkilö, joka on saanut peruskoulun päättötodistuksen tai muutoin hankkinut sitä vastaavat tiedot. Lisätietoja Savonlinnan lukioista löytyy **tästä**.

Syksystä 2014 lähtien lukiokoulutuksen järjestäjillä on ollut mahdollisuus tarjota lukioon valmistavaa koulutusta, jonka tehtävänä on parantaa maahanmuuttajien ja vieraskielisten opiskelijoiden mahdollisuuksia päästä lukiokoulutukseen ja menestyä lukio-opinnoissaan.

Rantasalmella pyritään mahdollisuuksien mukaan tukemaan maahanmuuttajien lukio-opiskelua.

Sulkavalla lukiossa on mahdollisuus opiskella yrittäjyyslinjalla. Enonkoskella ei ole omaa lukiotoimintaa.

2.3.4 Korkeakoulutus

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu – **XAMK** tarjoaa opetusta, tekee tutkimus- ja kehittämistyötä ja tuottaa palveluja yrityksille ja ihmisille.

2.3.5 Kotoutumista edistävät ja tukevat toimenpiteet

Kotoutumiskoulutuksessa keskeinen osa on suomen kielen oppimisella. Arjen taitoja sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja työhön ja koulutukseen liittyviä sisältöjä opiskellaan alusta lähtien kielenopetukseen integroituna. Koulutuksessa pyritään vaihtoehtoja sisältävään, joustavaan ja yksilöllisiä lähtökohtia suosivaan koulutuspolkuun. Opinnot voivat olla työvoimapoliittista koulutusta tai kotoutumissuunnitelmaan sovittua omaehtoista opiskelua. Sisällöissä painotetaan suomen kielen opintoja sekä suomalaisen yhteiskunta ja työelämätiedon vahvistamista.

Osana kotoutumiskoulutusta asiakas voidaan ohjata valtakunnalliseen etäyhteiskuntaorientaatioon, joita on toteutettu mm. englannin, venäjän, arabian, ja tigrinjan kielellä. Muodoltaan etäyhteiskuntaorientaatio on työvoimakoulutusta. Sen tavoitteena on, että maahanmuuttaja saa omalla äidinkielellään perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta sekä sen arvoista, normeista ja toiminnasta.

Kotoutumiskoulutusta ja suomen kielen koulutusta antavat:

- [TE-toimiston järjestämä kotoutumiskoulutus](#) (tällä hetkellä KK Valmennuskeskus Public Oy)
- [Savonlinnan Kristillinen opisto](#)
- [Itä-Karjalan kansanopisto maahanmuuttajien koulutuksen järjestäjänä](#)
- [Linnalan opisto](#)
- [Savonlinnan aikuislukio](#)

3 TYÖPERUSTEINEN MAAHANMUUTTO

Maahanmuuttajille annetaan ohjausta ja neuvontaa kaikissa elämän kysymyksissä maahantulo perusteesta riippumatta. Huomiota kiinnitetään erityisesti työperäisten maahanmuuttajien tavoittamiseen sekä koko perheen saumattomaan palvelemiseen. Perheen onnistuneen integroitumisen kannalta on tärkeää kiinnittää huomiota puolison tukemiseen.

Työssä käyvien maahanmuuttajien omaehtoista suomen kielen opiskelua on tärkeää edistää ja tukea yhteistyössä työnantajien, yritysten ja koulutusorganisaatioiden kanssa. Kurssitarjonnan tulisi olla riittävän monipuolista ja opiskelutapojen joustavia (esim. hyödyntämällä verkkokursseja).

Työperusteisen maahanmuuttajan tukemiseksi ja vastaanottavuuden lisäämiseksi tiivistetään yhteistyötä yritysten ja työnantajien kanssa. Työyhteisöt tarvitset koulutusta ja perehdytystä toisesta kulttuurista tulevien työntekijöiden kohtaamiseen ja vastaanottamiseen.

Työperusteisen maahanmuuttajan onnistunut asettautuminen ja aito integroituminen on yksi keskeisimmistä edellytyksistä paikkakunnalle jäämisessä ja kiinnittymisessä. Paikkakunnan pitovoimaa voidaan edistää tarjoamalla riittävästi tukea mm. suomen kielen opiskeluun, sosiaalisten verkostojen luomiseen, harrastusten löytämiseen ja päivähoiton järjestämiseen.

4 TAVOITTEET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

- Maahanmuuttajien aitoon osallisuuteen yhteiskunnassa kiinnitetään jatkuvasti huomiota, jotta he löytävät tiensä samoihin palveluihin kuten esim. yhdistystoimintaan, kulttuuri- ja urheiluseuroihin yhdessä kantaväestön kanssa.
- Savonlinnan kaupungin maahanmuuttajapalvelut ylläpitää ammatillisia yhteistyöverkostoja, joihin kuuluvat muun muassa alueen oppilaitokset, sosiaali- ja terveydenhuollon eri yksiköt ja TE-palvelut.
- Tuetaan asiakkaiden mahdollisuuksia päästä tehokkaasti suomen kielen koulutukseen, peruskoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen, jotka ovat edellytyksinä kiinnittyä tulevaisuudessa myös suomalaiseen työelämään.
- Kuntien ja yritysten yhteistyötä kehitetään niin, että yritysten kynnys työllistää maahanmuuttajataustainen henkilö madaltuu.
- Maahanmuuttotyön koordinaation kehittäminen
- Työperusteisesti maahan muuttavien ja heidän perheidensä kotoutumisen kehittäminen

Liite 1 Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386. otteita keskeisistä kohdista

luku 3 Kotoutumisen edistäminen paikallistasolla

29 § Kotoutumisen edistämisen yleiset tavoitteet paikallistasolla

Kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea paikallisesti tai seudullisesti kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä. Tavoitteena on lisäksi edistää hyviä etnisiä suhteita ja kulttuurien välistä vuoropuhelua ja maahanmuuttajaryhmien osallisuutta sekä tukea mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen.

Maahanmuuttajaväestön tarpeet ja kotoutumisen edistäminen on otettava huomioon kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten yleisessä suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa.

30 § Kunnan tehtävät

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla.

Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa.

Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.

31 § Monialainen yhteistyö paikallistasolla

Paikallisten viranomaisten on kehitettävä kotouttamista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt.

Kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

Kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä niiden seurannasta. Ne voivat lisäksi laatia paikallisia tai seudullisia yhteistyösopimuksia toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä alueellaan.

32 § Kunnan kotouttamisohjelma

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota

tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

33 § Kunnan kotouttamisohjelman sisältö

Kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää:

- 1) selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan;
- 2) suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävistä ja tukevista toimenpiteistä;
- 3) tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista;
- 4) suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;
- 5) suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;
- 6) monivuotisen suunnitelman 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä;
- 7) suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä;
- 8) suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot.

Liite 2 Kotoutumislain mukaisten tehtävien vastuunjako Savonlinnan kaupungissa

Kotoutumislain mukainen tehtävä	Vastuu Savonlinnan kaupungin organisaatiossa ja rajapinnoissa
Maahanmuuttajien alkuvaiheen opastus ja neuvonta	Savonlinnan maahanmuuttajapalvelut Rajapintoja; eri viranomaiset, Navigaattori
Maahanmuuttajalasten polku	Sivistystoimi: Varhaiskasvatus, perusopetus, maahanmuuttajapalvelut Rajapinnassa; vapaa-ajanpalvelut, harrastustoiminta
Maahanmuuttajanuortenpolku	Sivistystoimi Perusopetus, lukio opetus, Vapaa-ajan palvelut ja nuorisotoimi, maahanmuuttajapalvelut Itä-Savon koulutuskuntayhtymä Samiedu Rajapinnassa; kansanopistot ja muut oppilaitokset, harrastustoiminta, TE-palvelut, kuntakokeilu
Aikuisten maahanmuuttajan työelämänpolku	Työllisyyspalvelut, maahanmuuttajapalvelut, kuntakokeilu Rajapinnassa; aikuislukio, Samiedu, kansanopistot ja muut oppilaitokset TE-palvelut Järjestöt
Maahanmuuttajien osallisuuden vahvistaminen ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen	Maahanmuuttajapalvelut Rajapinnassa; Navigaattori- kansainvälinen kohtaamispaikka Järjestöt ja seurakunnat

Liite 3 Maahanmuuttajatoimijoita Savonlinnan seudulla. Palveluissa saattaa esiintyä vuosittain muutoksia. Ajantasaiset tiedot löytyvät palvelujen tuottajien verkkosivuilta

Organisaatio	Tuotteet ja palvelut
Itä-Savon koulutuskuntayhtymä	ammattillisiin opintoihin valmentava koulutus erityisopetus ammattillinen koulutus + eri aloille ohjaavat koulutukset
Savonlinnan kristillinen opisto	aikuisten perusopetus suomen kielen opetus valmentava koulutus
Itä-Karjalan opisto	aikuisten perusopetus suomen kielen opetus ammattillisia perustutkintoja
Linnala	Monikulttuurityön toimipiste Kansainvälinen kohtaamispaikk, joka sijaitsee maahanmuuttajien ohjaus- ja palvelupiste NAVIGAATTORISSA, Olavinkatu 40A
Itä-Savon sairaanhoitopiiri	Sosiaali- ja terveyspalvelut
Poliisi	ulkomaalaisvalvonta, karkotus- ja käännytyspäätösten toimeenpano ja turvapaikkahakemusten vastaanotto
Digi- ja väestövirasto	ulkomaalaisten rekisteröinti/henkilötunnus henkilö- ja kotipaikkatietojen ylläpitäminen asiakirjojen laillistamiset ja muut julkisen notaarin tehtävät avioliittoasiat
KELA	Sosiaaliturva
MIGRI- maahanmuuttovirasto	myöntää oleskeluluvat, käsittelee turvapaikkahakemukset, ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa, päättää käännyttämisistä ja karkottamisista, vastaa kansalaishakemusten käsittelystä ja pakolaisten matkustusasiakirjoista tai muukalaispassin myöntämisestä

Liite 4 Kotoutumispalveluiden järjestäminen ja kotoutumispolut

Kotoutumisenpolut

